

or. Strășeni str. Ștefan cel Mare, 98 tel. 0(237)22732 , fax: 0(237)28510

Nr. 19765

Din 06.10.2017

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ RM
mun. Chișinău str. A. Lăpușneanu, 28

Copia: petitionar

Ciobnu Ion
r-ul Strășeni s.Căpriana

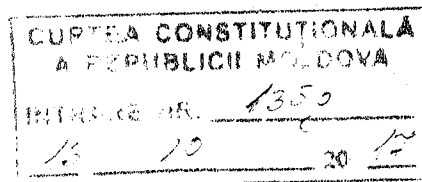
Judecătoria Strășeni vă expediază plîngerea nr.10-64/2017 a petiționarului **Ciobanu Ion** împotriva acțiunilor ilegale și actelor emise de procuror în Procuratura Strășeni, pentru inițierea procedurii de sesizare conform încheierii din 21.09.2017.

Anexă: primului adresat - materialul № 10-64/2017 -56 file, CD

Judecător

Tudor ANDRONIC

Executat șefa secției
de evidență și documentare procesuală S.Baltaga

CABINETUL
AVOCATULUI
„IGOR CHIRIAC”

MUN. CHIȘINĂU, STR. AL.
PUȘKIN 22 BIR. 509, MD-2012
Tel: 079998178,
e-mail: igorchiriac@mail.ru

АДВОКАТСКИЙ
КАБИНЕТ
„IGOR CHIRIAC”

МУН.КИШИНЭУ, УЛ. АЛ.
ПУШКИН 22, КАБ. 509,
MD-2012
Тел. 079998178
e-mail: igorchiriac@mail.ru

Curții Constituționale a
Republicii Moldova
mun. Chișinău str. A. Lăpușneanu 28,
MD-2004

Judecătoriai Strășeni sediul Central

SESIZARE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității a prevederilor:

- art. 68 alineatul 1) punct 10) din Codul de procedura penală: sintagma - ” din momentul terminării urmăririi penale”;
- art. 68 alineatul 2) punct 3) din Codul de procedura penală: sintagma - ”pentru confirmarea reținerii și necesității arestării”.
- art. 293 alineatul 1) Cod de procedură penală: sintagma - ”și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art.291”.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

”(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

"(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate revine reglementărilor internaționale."

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

"Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică."

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

"(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional."

Articolul 15

Universalitatea

"Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea."

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

"Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-a asigurat toate garanțiile necesare apărării sale."

Articolul 26

Dreptul la apărare

"(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(...)"

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

"(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării

drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor
confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(...)

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate
înghe existența dreptului sau a libertății."

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în
Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se
supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea
principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere
judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față
de stat."

Articolul 135

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor
Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor
Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul
adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate."

**2. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în
vigoare pentru Republica Moldova din 1 februarie 1998:**

ARTICOLUL 6

Dreptul la un proces echitabil

"1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public
și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care
va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra
temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. [...]

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce
vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul :

a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod
amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa ;

b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

(...)

d. dreptul să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;”

ARTICOLUL 14

Interzicerea discriminării

”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinie politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

ARTICOLUL 17

Interzicerea abuzului de drept

”Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând un stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.”

3. Prevederi relevante ale Declarației Universale a drepturilor omului, ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.217-XII din 28.07.90:

Articolul 11

”Orice persoana acuzata de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul sa fie presupusa nevinovata pina cind vinovatia sa va fi stabilita in mod legal in cursul unui proces public in care i-au fost asigurate toate garantiile necesare apararii sale.”

Articolul 29

[...]

2. In exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare om nu este supus decît numai îngrădirilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoaștere și respectare a drepturilor și libertăților altora și ca să fie satisfăcute justele cerințe ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale într-o societate democratică.

3. Aceste drepturi și libertăți nu vor putea fi în nici un caz exercitate contrar scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.”

Articolul 30

”Nici o dispoziție a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicînd pentru vreun stat, grupare sau persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvîrși vreun act îndreptat spre desființarea unor drepturi sau libertăți enunțate în prezenta Declarație.”

4. Prevederile relevante ale Legii nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (M.O., 1995, nr. 8, art. 86) sunt următoarele:

Articolul 4 Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

40

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

[...]

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.”

5. Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale nr. 502- XIII din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr. 53-54, art. 597) sunt următoarele:

Articolul 2

Autoritatea de jurisdicție constituțională

„(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.”

Articolul 4

Competența în materie a Curții Constituționale

„(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

[...]

(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova – 27 august 1994.

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept.”

Articolul 7

Prezumția constituționalității actelor normative

„Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte; se consideră constituțional până când neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul jurisdicției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod.”

6. Prevederi relevante ale Legii Nr. 1260 cu privire la avocatură

Articolul 53. Drepturile avocatului

(1) Avocatul are dreptul:

- a) să reprezinte interesele legitime ale clientului în instanțele de judecată, în organele de drept, în autoritățile publice, în alte organizații;
- b) să ia cunoștință de toate materialele cauzei încredințate din momentul încheierii contractului de acordare a asistenței juridice, să facă notițe și copii;

[...]

Articolul 55. Secretul profesional

(1) Avocatul nu este în drept să divulge informațiile confidențiale ce i-au fost comunicate în timpul acordării asistenței juridice, precum și să transmită, fără acordul clientului, unor documente legate de exercitarea delegației.

(2) Obligația de a păstra secretul profesional nu este limitată în timp.

7. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală

Articolul 2. Legea procesuală penală

[...]

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 24. Principiul contradictorialității în procesul penal

[...]

(3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind învestite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. [...]

(4) Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.

Articolul 68. Drepturile și obligațiile apărătorului

(1) Apărătorul, în funcție de calitatea procesuală a persoanei ale cărei interese le apără, are dreptul:

[...]

10) să ia cunoștință de materialele cauzei penale din momentul terminării urmăririi penale și să noteze orice date din dosar, să facă copii;

[...]

(2) Apărătorul bănuितului, învinuitului, inculpatului în scopul clarificării circumstanțelor care combat învinuirea, exclud răspunderea penală a persoanei pe care o apără sau atenuază pedeapsa ori măsurile procesuale de constrângere, precum și în scopul acordării asistenței juridice necesare, în afară de drepturile prevăzute la alin.(1), dispune, de asemenea, de următoarele drepturi:

3) să ia cunoștință de materialele prezentate în judecată de către organul de urmărire penală pentru confirmarea reținerii și necesității arestării.

[...]

Articolul 212. Confidențialitatea urmăririi penale

(1) Materialele urmăririi penale nu pot fi date publicității decât cu autorizația persoanei care efectuează urmărirea penală și numai în măsura în care ea consideră că aceasta este posibil, cu respectarea prezumției de nevinovăție, și ca să nu fie afectate interesele altor persoane și ale desfășurării urmăririi penale.

(2) Dacă este necesar a se păstra confidențialitatea, persoana care efectuează urmărirea penală previne martorii, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă sau reprezentanții lor, apărătorul, expertul, specialistul, interpretul, traducătorul și alte persoane care asistă la efectuarea acțiunilor de urmărire penală despre faptul că nu au voie să divulge informația

privind urmărirea penală. Aceste persoane vor da o declarație în scris că au fost prevenite despre răspunderea pe care o vor purta conform art.315 din Codul penal.

Articolul 293. Prezentarea materialelor de urmărire penală

(1) După verificarea de către procuror a materialelor cauzei și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art.291, procurorul aduce la cunoștință învinuitului, reprezentantului lui legal, părătorului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și reprezentanților lor despre terminarea urmăririi penale, locul și termenul în care ei pot lua cunoștință de materialele urmăririi penale. Părții civile, părții civilmente responsabile și reprezentanților lor li se prezintă pentru a lua cunoștință doar materialele referitoare la acțiunea civilă la care sînt parte.

8. Prevederi relevante ale Codului penal

Articolul 315. Divulgarea datelor urmăririi penale

(1) Divulgarea datelor urmăririi penale contrar interdicției persoanelor care efectuează urmărirea penală se pedepsește cu amendă în mărime de pînă la 300 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore.

9. Prevederi relevante ale Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova sunt următoarele:

"53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național, în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în cadrul Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012)."

"60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională."

"76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității."

"79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie în singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru libertate și se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale."

"82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. 1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82."

"86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale."

"96. Curtea reține că, potrivit art. 115 din Constituție, justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii. La fel, în virtutea art.116 din Legea Supremă, judecătorii din cadrul instanțelor de toate nivelele sunt independenți și se supun numai legii."

"103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională."

"107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O

astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.”

II. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

La data de 15.06.2017 procuratura r-lui Strășeni a dispus începerea urmăririi penale în baza art. 191 al. 1) Cod penal pe faptul că la 04.05.2017 în cadrul inventarierii efectuate de către ÎS ”Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” la cantonul nr. 4, ocolul silvic Căpriansa, gestionat de către pădurarul I. Ciobanu, în baza ordinului nr. 81 din 02.05.2017 cu privire la primirea-predarea cantonului silvic, a fost depistat neajuns de masă lemnoasă în sumă totală de 24 069,36 lei și tăierea ilicită a 17 arbori în valoare totală de 7 531,4 lei, astfel cauzându-se întreprinderii o pagubă materială în sumă totală de 31 600,76 lei.”

Pe prezenta cauză I. Ciobanu a fost recunoscut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 al. 1) CP, pentru faptul că la 04.05.2017 în cadrul inventarierii efectuate de ÎS ”Întreprinderea silvo-cinegetică Strășeni la cantonul nr. 4 o/s Căpriansa, în baza ordinului nr. 81 din 02.05.2017 a fost depistat neajuns de masă lemnoasă în sumă totală de 24 069,36 lei și tăiere ilicită a 17 arbori în valoare de 7531,4 lei, cauzându-se astfel o pagubă materială în sumă totală de 31600,75 lei.

În calitate de avocat al bănuțului am depus pe prezenta cauză o cerere adresată procurorului cu atribuții de conducere a urmăririi și ulterior procurorului ierarhic superior, prin care am solicitat efectuarea mai multor acțiuni de urmărire penală inclusiv punerea la dispoziția bănuțului și avocatului acestuia copia procesului-verbal al comisiei de inventariere, listelor de inventariere, calculele și alte documente întocmite în legătură cu inventarierea și sau primirea-predarea cantonului 34 a o/s Căpriansa și care au fost prezentate de ÎS ”Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” către organul de urmărire penală, care stau la baza actului de recunoaștere în calitate de bănuț, am motivat necesitatea de a lua cunoștință și a obține aceste acte pentru a cunoaște esența bănuțului aduse, pentru a putea exercita dreptul persoanei la apărare, pentru a putea formula întrebări suplimentare experților judiciari, iar reieșind din informația conținută în aceste acte, de a solicita efectuarea noi acțiuni de urmărire penală în scopul stabilirii adevărului.

Pe motiv că s-a respins cererile înaintate în partea prezentării materialelor de urmărire penală avocatului și apărătorului acestuia, am depus în Judecătoria Strășeni o plîngere în ordinea art. 313 CPP, prin care am solicitat *inter alia* judecătorului de instrucție:

- Să anuleze ca fiind ilegală ordonanța procurorului cu atribuții de conducere a urmăririi penale și ordonanța procurorului ierarhic superior din 08.08.2017 și 30.08.2017 în partea respingerii cererii avocatului I. Chiriac în interesele bănuțului I. Ciobanu privind refuzul de a pune la dispoziția bănuțului I. Ciobanu și avocatului acestuia copia procesului-verbal al comisiei de inventariere, listelor de inventariere, calculele și alte documente în legătură cu inventarierea și sau primirea-pedarea cantonului 4 a o/s Căpriansa prezentate de ÎS ”ISC Strășeni” organului de urmărire

penală și care stau la baza actului de recunoaștere în calitate de bănuțit cu obligarea organului de urmărire penală și a procuraturii Strășeni să pună la dispoziție avocatului aceste acte.

La începutul ședinței de judecată care a avut loc la data de 18.09.2017 procurorul din cadrul Procuraturii Strășeni a prezentat Judecătorului cu atribuțiile judecătorului de instrucție al Judecătoriei Strășeni un dosar într-un volum în care se conțineau materialele dosarului penal în care se bănuiește I. Ciobanu și prin care urma a fi argumentată și dovedită poziția procurorului în fața judecătorului de instrucție.

În calitate de avocat am solicitat să mi se pună la dispoziție materialele care au fost prezentate de procuror către judecătorul de instrucție pentru ca în calitate de avocat să pot lua cunoștință de aceste înscrisuri, astfel încât să mă pot expune asupra tuturor argumentelor procurorului, pentru a-mi putea exercita eficient atribuțiile de apărare a persoanei și a beneficia de dreptul egalității armelor, principiu ce face parte din dreptul fundamental la un proces echitabil.

Prin încheierea Judecătorul cu atribuții de judecător de instrucție al Judecătoriei Strășeni s-a dispus respingerea cererii avocatului privind studierea materialelor prezentate de procuror judecătorului de instrucție, motivând că legislația procesual penală prevede momentul cînd părțile au posibilitatea de a face cunoștință cu materialele cauzei penale, atîta timp cît urmărirea penală nu este finisată, avocatul nu are acces la materialele dosarului penal.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În conformitate cu art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept. O condiție esențială a existenței unui stat de drept este proclamarea și aplicarea cu strictețe a principiului legalității - principiul general de drept al supremației și respectării necondiționate a dreptului, garantat de art. 1 din Convenția CEDO în coroborare cu preambulul Constituției.

Potrivit art. 7 alin. (1) Cod de procedură penală, legalitatea procesului penal se asigură prin desfășurarea acestuia în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

În cazul din speță, avocatului bănuțitului i sa interzis de a lua cunoștință de dovezile procurorului pe care acesta din urmă le-a pus în fața judecătorului de instrucție pentru a-și dovedi poziția sa. În astfel de situație nu pot fi indeplinite cerintele unui proces echitabil. Nu persistă egalitatea armelor atîta timp cît un procuror sau un judecator este lasat sa decidă arbitrar dacă o declarație sau un alt document este considerat suficient de important pentru a justifica sau a dovedi un fapt, fără a fi comunicat părților procedurii sau avocaților acestora și fără ca aceștea din urmă să ia cunoștință de informația prezentată și a se putea expune.

În ședința de judecată procurorul urmează a se referi la unele circumstanțe necunoscute avocatului care se pretinde că au fost prezentate și judecătorului de instrucție. În situația creată avocatul are un rol formal de apărare, urmează a se expune asupra unor împrejurări fără cunoștință de cauză, nu are posibilitatea reală de a se expune asupra înscrisurilor prezentate judecătorului de instrucție de către procuror, nu le poate contesta, nu-și poate pregăti apărarea, nu poate verifica veridicitatea sau corectitudinea acelor înscrisuri, nu este în posibilitatea de a aduce alte probe noi care le-ar combate pe cele ale procurorului.

În concepția actuală a Codului de procedură penală faza de urmarire penala este considerată una *secreta*, inclusiv pentru avocații părților participante la procesul penal. În acest sens, este binecunoscut că în Republica Moldova avocatul are acces la materialele dosarului penal doar după finalizarea urmăririi penale.

Sintagma: "*din momentul terminării urmăririi penale*" de la art. 68 al. 1) pct. 10) Cod de procedura penală; sintagma: "*pentru confirmarea reținerii și necesității arestării*" din conținutul dispoziției art. 68 al. 2) pct. 3) Cod de procedura penală; sintagma: "*și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art.291*" de la art. 293 al. 1) Cod de procedura penală vin în contradicție cu prevederile art. 1 al. 3) din Constituție care specifică că Republica Moldova este un stat de drept. Principiul statului de drept implică în sine obligația pozitivă a statului de a include în lege un sistem de garantare a drepturilor și libertăților omului, iar în cazuri de litigiu, reglementările internaționale să prevaleze față de cele naționale.

Prin art. 4) și 8) din Constituție statul și-a asumat obligația de a respecta drepturile și libertățile omului prevăzute în Declarația Universală a Drepturilor Omului și alte tratate la care Republica Moldova este parte, iar dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Sintagmele față de care s-a solicitat controlul de constituționalitate vin în contradicție cu prevederile art. 6 paragraf 3 lit. a) din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale. Astfel, prin prisma prevederilor art. 6 paragraf 3 lit. a) Convenția CEDO, statul are obligația de a informa persoana acuzată despre natura și cauza acuzației formulate, prin asigurarea posibilității efective a acestuia și apărătorului său de a avea acces la probele administrate de organele judiciare (*a se vedea în acest sens, mutatis mutandis, cele statuate de Curtea de la Strasburg în cauza Forum Maritime contra România prin hotărârea din 04.10.2007*). Prin aducerea la cunoștință a acuzației nu se înțelege doar prezentarea formală a încadrării juridice și a unei situații de fapt corespunzătoare. Prin aducerea la cunoștință a naturii și cauzei acuzației se înțelege prezentarea detaliată a faptelor acuzării (*a se vedea CEDO, Hotărârea din cauza Dallos contra Ungaria din 01.03.2001*).

Odată cu începerea urmăririi penale împotriva persoanei sau din data emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț ori învinuit, ne aflăm în situația formulării unei acuzații oficiale, motiv pentru care distincția de tratament între protecția acordată drepturilor bănuțului/învinuitului și cea vizând drepturile

inculpatului este artificială și discriminatorie, din care motiv sintagmele a căror control de constituționalitate s-a solicitat, vin în contradicție și cu prevederile art. 14 din Convenția CEDO. Atfel orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni are în special dreptul de a cunoaște despre natura și cauza acuzației sale și dreptul la apărare. Indiferent de etapa de urmărire penală la care au ajuns reprezentanții statului, persoana beneficiază de aceleași drepturi fundamentale, în caz contrar se face un tratament diferențiat între persoanele acuzate doar pe situația etapei urmăririi penale.

În temeiul art. 6 paragraf 3 lit. b) din Convenția CEDO, orice acuzat are mai ales dreptul să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale. Pentru a putea beneficia de acest drept fundamental, organele judiciare au obligația de a asigura exercitarea deplină și efectivă a dreptului la apărare de către părți în tot cursul procesului penal, iar avocatul acestora trebuie să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării.

Pentru ca avocatul părților să poată beneficia de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării, acesta trebuie să beneficieze de dreptul de a consulta materialele dosarului pe tot parcursul procesului penal, acest drept neputând fi restrâns în mod abuziv.

Una dintre componentele fundamentale ale dreptului la apărare o reprezintă posibilitatea de a face cunoștință cu suportul probatoriu al acuzației formulate împotriva subiectului procesual, prin studierea materialului de urmărire penală. În redacția actuală, art. 68 al. 1) pct. 10) și art. 293 al. 1) Cod de procedura penală, datorită sintagmelor "*din momentul terminării urmăririi penale*" și respectiv "*adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art. 291*" acest drept este oferit avocatului doar atunci când urmărirea penală este deja finisată.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului precizează ca se încalcă dreptul la un proces echitabil dacă organele judiciare îi prezintă dosarul invinuitului și avocatului acestuia doar cu puțin timp înainte de începerea judecății (*a se vedea cauza CEDO Ocalan vs. Turcia, nr. 46221/99*). Acordarea dreptului de acces la dosar după terminarea urmăririi penale nu poate acoperi sub nici o formă îngradirea acestui drept în timpul urmăririi penale, cu atât mai mult cu cât, înainte de începerea judecății, părțile uneori sînt nevoite să studieze un volum mare de pagini ale dosarului de urmărire penală, într-o perioadă scurtă de timp. Avînd în vedere aceasta, se ajunge la concluzia că nu ar exista timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării, partea apărării nu are posibilitatea de a prezenta probe noi la faza urmăririi penale.

În mod similar, în cauza CEDO *Kuopila vs. Finlanda nr. 27752/95*, Curtea a decis că nerespectarea dreptului de acces la piesele dosarului conduce automat la încălcarea principiului egalității armelor. În concret, reclamanta a fost înștiințată cu privire la actele dosarului doar la finalul urmăririi penale (concepție identică cu cea din Republica Moldova), neavînd posibilitatea să studieze dosarul și să poată analiza și combate probele administrate de organele de urmărire penală.

Art. 68 al. 1) pct. 10) și art. 293 al. 1) Cod de procedura penală, vin în contradicție cu dreptul la apărare prevăzut de art. 26 al. 1) și 3) din Constituție, altfel spus aceste sintagme a căror excepție de neconstituționalitate s-a solicitat a fi inițiat

face ca dreptul la apărare să fie unul iluzoriu, ele împiedică avocatului să aibă acces la materialele dosarului penal din moment ce se aduc acuzațiile oficiale.

Avocatul părții în proces nu are acces pe parcursul urmăririi penale la materialele de urmărire penală și din această cauză rolul avocatului la faza urmăririi penale este unul mai degrabă pasiv, care se limitează în anumită măsură la luarea de cunoștință cu conținutul hotărîrilor adoptate care se referă la drepturile și interesele părții în proces și de participare la acțiunile de urmărire penală care se efectuează cu participarea acestei părți.

Avocatul fără să consulte materialele dosarului penal nu cunoaște care persoane au fost audiate, din acest motiv nu are posibilitatea reală de a înainta pe parcursul urmăririi penale un demers motivat pentru audierea martorilor care nu au fost audiați de organul de urmărire penală.

Pentru că uneori durata urmăririi penale este una îndelungată martorii ar putea să dea uitării anumite detalii mici dar importante, iar audierea acestor martori atunci cînd urmărirea penală s-a finisat și a expirat o perioadă îndelungată de la comiterea faptei ar aduce o atingere serioasă și dreptului fundamental prevăzut la art. 6 paragraf 3 lit. d) din Convenția CEDO: *dreptul să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării*. Dacă martorii acuzării sînt audiați la începutul urmăririi penale, ar trebui creeze cele mai bune condiții ca și martorii apărării să poată fi audiați tot la începutul urmăririi penale, sau într-un termen cît mai scurt posibil din momentul comiterii infracțiunii și nu la finisarea urmăririi penale.

Necunoscînd materialul acumulat pe perioada cît derulează urmărirea penală avocatul nu poate solicita efectiv efectuarea confruntării pentru că nu cunoaște ce declarații au făcut martorii sau alți participanți la proces, dacă există sau nu careva divergențe în conținutul declarațiilor. Chiar și dacă se fac astfel de cereri ele se bazează mai degrabă pe anumite presupuneri și nu pe date concrete.

Atunci cînd avocatul participă la confruntare, aceasta nu-și poate exercita pe deplin atribuțiile de apărare pentru că nu cunoaște toată informația pe care o cunoaște organul de urmărire penală, fapt ce duce la imposibilitatea formării unei poziții de apărare corecte și adecvate. Pentru că nu cunoaște care sunt contradicțiile dintre declarații, avocatul nu-și poate pregăti din timp întrebările necesare a fi acordate persoanei care participă la confruntare. La momentul actual, în lipsa unui drept la apărare efectiv, în anumite situații, conform art. 371 al. 1) pct. 2) CPP, declarațiile de la confruntare pot fi citite ulterior în ședința de judecată și pot fi puse la baza unei sentințe, aceasta deși la momentul confruntării părțile în proces și avocatul acestora nu au cunoscut materialele dosarului penal și nu au avut posibilitatea reală de a acorda toate întrebările pe care le-ar fi acordat dacă ar fi studiat informația acumulată pînă la acel moment de urmărirea penală.

Dreptul la apărare este un drept concret și efectiv de acces la mijloacele de apărare, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a aduce probe noi care ar combate alte probe, sau de a contesta anumite probe, în caz contrar are loc o atingere acestui drept. Pentru că avocatul nu cunoaște ce probe sînt acumulate pe perioada urmăririi penale el se află în imposibilitatea de a

prezentă sau a solicita de a fi administrate anumite informații, documente, înscrisuri sau mijloace noi de probă, iar uneori la finisarea urmăririi penale acest material probator poate să dispară și deaceia avocatul se află în imposibilitatea de apărare. Spre exemplu descifrarea convorbirilor telefonice la unii operatori de telefonie mobilă se păstrează pe o perioadă de maxim 3 luni și atunci când urmărirea penală este în derulare o perioadă mai mare de 3 luni, aceste informații nu se mai păstrează și nu mai pot fi obținute la solicitarea avocatului la finisarea urmăririi penale.

Prin sintagmele de la art. 68 al. 2) pct. 3) și art. 293 al. 1) Cod de procedura penală a căror control de constituționalitate se cere, se aduce o atingere inclusiv și prevederilor art. 21 din Constituție - prezumția nevinovăției, art. 11 din Declarația Universală a drepturilor omului, pentru că din moment ce persoana se bănuiește oficial de comiterea unei infracțiuni trebuie să i se asigure toate garanțiile necesare apărării sale, iar această garanție trebuie să fie una reală și efectivă începând cu urmărirea penală. Adaug precizarea, deosebit de importantă, că, desi ar parea ca aceste garanții se acordă în faza de judecată, ele sunt aplicabile în egala masura și etapei procedurale a urmăririi penale, aceasta fiind parte din procesul penal și caracterizându-se prin aceea că în timpul ei se administrează majoritatea probelor.

Consider că sintagma: "*pentru confirmarea reținerii și necesității arestării*" din conținutul art. 68 alineatul 2) punct 3) din Codul de procedura penală vine în contradicție cu prevederile art. 1 alin. (3) art. 4) și art. 8), art. 26 al. 1) și 3), art. 54 din Constituție, art. 6 §1 și § 3 lit. a), b), art. 14 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Datorită acestei sintagme se crează o percepție că avocatul ar avea dreptul să ia cunoștință de materialele prezentate judecătorului de instrucție sau instanței de recurs doar atunci când persoana acuzată de comiterea unei infracțiuni este reținută sau arestată.

În realitate în fața judecătorului de instrucție sunt puse spre soluționare mult mai multe situații, care se judecă cu participarea părților și/sau apărătorilor acestora, spre exemplu potrivit art. 209 al. 2) CPP – solicitarea de scoatere a bunurilor de sub sechestru, conform art. 300, 313 CPP judecătorul de instrucție examinează plîngerile împotriva actelor ilegale ale organelor de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații, plîngerile pe marginea faptului că partea în proces sau avocatul acestora nu au primit în termenul prevăzut de lege răspuns la plîngerea adresată procurorului, judecătorul de instrucție examinează cererile privind accelerarea urmăririi penale etc.

Nu este corect ca avocatul să aibă acces doar la materialele prezentate pentru confirmarea reținerii și necesității arestării pentru că prin neprezentarea părților la proces și avocaților acestora a materialelor prezentate de procuror către judecătorul de instrucție în celelalte cazuri, se încalcă drepturile părților la un proces echitabil, principiul egalității armelor, dreptul la apărare, se face o discriminare a persoanelor acuzate de o infracțiune doar pe situația de aflare la libertate sau în custodia statului.

În situația indicată mai sus persistă o situație identică cu cea din *cauzele CEDO Vermeulen vs. Belgia* nr. 19075/91; *Lobo Machado vs. Portugalia*, nr. 15764/89; *Bendenoun vs. Franta*, nr. 12547/86 în care Curtea a aratat ca a existat

imposibilitate pentru reclamant, de a beneficia de o reala procedura contradictorie, aceasta insemnand oportunitatea pentru părțile unui proces de a lua cunostinta de orice dovada sau observație prezentate judecătorului de catre "un functionar independent" (procuror) și de a le discuta cu celelalte părți.

Spre exemplu avocatul unei părți în cadrul urmăririi penale când consideră că urmărirea penală se tergiversează neîntemeiat, are dreptul să depună o cerere privind accelerarea urmăririi penale. Această cerere urmează a fi făcută de avocat mai degrabă pe baza unor anumite presupuneri, pentru că neavînd dreptul să studieze materialele dosarului penal nu poate cunoaște ce acțiuni de urmărire penală au fost întreprinse de către organul de urmărire penală. Ulterior în cadrul examinării acestei cereri judecătorul de instrucție primește de la procuror materialele dosarului penal pe care nu le pune la dispoziția avocatului și fără ca avocatul să se poată expune asupra lor, urmează a fi apreciate subiectiv de către judecătorul de instrucție, la intima sa convingere, pentru a decide dacă urmărirea penală urmează a fi accelerată sau nu. Aici vreau să accentuez că fiecare caz este individual și nici într-un act normativ nu se indică ce acțiuni de urmărire penală urmează a fi efectuate într-o anumită situație, cîte acțiuni de urmărire penală trebuie să fie la număr și în ce perioadă urmează a fi ele executate, legea procesual penală prin dispoziția de la art. 20 al. 1) CPP spune doar că urmărirea penală se face în termene rezonabile, care se apreciază după criteriile prevăzute la al. 2) din același articol. În situația în care judecătorul de instrucție se expune pe marginea plîngerilor părților în process, inclusive pe marginea cererilor privind accelerarea urmăririi penale în baza unor informații cunoscute doar procurorului și judecătorului, fără a fi cunoscute avocatului, avocatul nu poate să se expună asupra temeiniciei și legalității hotărîrii judecătorului de instrucție și această incertitudine persistă pînă la finisarea urmăririi penale, atunci când avocatului i se pune la dispoziție materialele dosarului penal.

Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților statului, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (*a se vedea Domenichini vs. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, §33*)".

Cred că exemplul redat mai sus este unul extrem de vizibil că atunci când se încalcă dreptul la un proces echitabil, persistă riscul ca hotărîrile judecătorului de instrucție să fie neînțelese, fapt ce reprezintă o discrepanță serioasă principiului statului de drept.

Avînd în vedere că suspiciunile nu pot fi interzise, deoarece ele contribuie la elucidarea adevărului, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință efectiv, iar dreptul la apărare urmează a fi înțeles ca un drept care presupune ca avocatul să beneficieze de o posibilitate concretă de a face cunoștință cu toate materialele dosarului penal încă din momen ce persoanei apărute i se aduc acuzații oficiale. Anume din aceste considerente urmează a se echilibra dreptul acuzării de a avea suspiciuni cu dreptul persoanei de a se apăra efectiv.

În situația în care vor fi declarate neconstituționale sintagmele solicitate de la art. 68 alineatul 1) punct 10) și art. 293 alineatul 1) Cod de procedură penală,

avocatul părții vătămate va putea lua cunoștință de materialele cauzei penale în momentul începerii procesului penal, iar avocatul bănuțului/învinuțului din momentul în care vor fi aduse acuzațiile oficiale, creându-se astfel o posibilitate reală de înțelegere a acuzațiilor ce se aduc și de apărare efectivă la faza urmăririi penale.

Dacă va fi declarată neconstituțională sintagma solicitată de la art. 68 alineatul 2) punct 3) Cod de procedură penală, avocatul părților în proces va putea face cunoștință de toate materialele prezentate în judecată și nu doar cu cele prezentate atunci când persoanele sînt reținute și se solicită arestarea lor. Aceasta va aduce legislația procesual penală națională în corespundere cu constituția și normele internaționale, pentru că practica judiciară internațională a admis unanim că acest drept poate fi exercitat cu ocazia soluționării oricăror cereri, aflate în competența judecătorului abilitat potrivit legii.

Sintagmele a căror control de constituționalitate se solicită suprimă drepturile și libertățile fundamentale ale omului, aceste restrîngeri nu sînt necesare într-o societate democratică, nu sînt proporționale cu scopul legitim urmărit, aducînd atingere existenței unor drepturi și libertăți, vin în contradicție cu prevederile art. 29 al. 2 și 3 din Declarația Universală a drepturilor omului, art. 54 din Constituție, ultima indică că: (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

La aplicarea restricției privind dreptul la apărare, legiuitorul nu a respectat echilibrul dintre necesitatea unei astfel de restricții într-o societate democratică. Limitarea acestui drept nu este necesară într-o societate democratică. Orice restricție impusă trebuie să fie proporțională. Principiul proporționalității cuprinde în sine și certitudinea că se va da preferință măsurilor celor mai puțin restrictive pe care le urmăresc autoritățile statului. Totodată, principiul proporționalității presupune că autoritățile nu trebuie să impună obligații care ar afecta fundamental caracterul dreptului.

Prin conținutul sintagmelor contestate de la art. art. 68 al. 1) pct. 10), art. 68 al. 2) pct. 3), art. 293 al. 1) Cod de procedura penală sa comis un abuz de drept din partea statului, fapt care vine în contradicție cu prevederile art. 17 Convenția CEDO, art. 30 Declarația Universală a drepturilor omului.

În sistemele juridice penale din țările cu tradiții democratice precum Italia, Franța, România, Germania ș.a., avocatul părților și al subiecților procesuali principali are dreptul pe tot parcursul procesului penal de a solicita consultarea dosarului, iar consultarea dosarului presupune dreptul de a studia actele acestuia,

dreptul de a nota date sau informații din dosar, precum și de a obține fotocopii, acest drept neputând fi restrâns în mod abuziv, iar procurorul ori organul de cercetare penală delegat stabilește data și durata consultării dosarului într-un termen rezonabil. În cursul urmăririi penale, avocatul are obligația de a păstra confidențialitatea sau secretul datelor și actelor de care a luat cunoștința cu ocazia consultării dosarului.

În conformitate Codul de procedură penală german, apărătorul învinutului are dreptul de a consulta toate actele dosarului și de a cerceta mijloacele materiale de probă pe toată perioada urmăririi penale și pentru a se crea înlesnirile necesare pregătirii apărării, apărătorul acuzatului are dreptul de a cere să-i fie prezentate toate materialele dosarului la sediul cabinetului avocatului, iar organele judiciare sunt ținute să i le trimită. Totuși în anumite cazuri, când cercetările nu sunt finalizate, avocatului i se poate interzice accesul, cu excepția situației în care acuzatul este privat de libertate.

În Norvegia avocatul este în drept să facă cunoștință cu materialele dosarului penal pe parcursul urmăririi, în anumite cazuri nefiind în drept să divulge informațiile din dosar nici chiar clientului său pe care-l reprezintă. Atunci când din anumite motive partea în proces nu poate să ia cunoștință cu materialele dosarului la faza urmăririi penale, avînd în vedere că dreptul la apărare poate fi exercitat atât personal, cât și prin intermediul avocatului părților, în Norvegia dreptul la apărare se asigură în astfel de cazuri prin intermediul avocatului.

Potrivit art. 55 al. 1) și 2) din Legea cu privire la avocatură a Republicii Moldova, avocatul nu este în drept să divulge informațiile confidențiale ce i-au fost comunicate în timpul acordării asistenței juridice, această obligație de a păstra secretul profesional nu este limitată în timp. În anumite situații când este necesară păstrarea confidențialității, atunci când pot fi afectate interesele altor persoane și ale desfășurării urmăririi penale, în temeiul art. 212 al. 2) CPP, persoana care efectuează urmărirea penală poate preveni apărătorul printr-o declarație în scris, despre faptul că acesta din urmă nu are voie să divulge informația privind urmărirea penală, în caz contrar va surveni răspunderea conform art.315 din Codul penal, dar nici într-un caz nu ar trebui limitat avocatul în dreptul de a studia materialele dosarului penal pe parcursul urmăririi penale.

Este acceptat de practica internațională că în cursul urmăririi penale, părților în proces li se poate limita dreptul de a lua cunoștință cu materialele dosarului penal, doar această restricționare poate fi făcută ca o excepție, motivat, în cazurile când persistă pericole reale, adică există o amenințare reală asupra vieții și integrității corporale a altor persoane sau dacă s-ar putea aduce atingere bunei desfășurări a urmăririi penale. Această restricționare se aplică pentru o anumită perioadă concretă spre exemplu în România de cel mult 10 zile din momentul punerii în mișcare a acțiunii penale.

În țările cu o democrație înaltă legiuitorul a înțeles că restricțiile nu trebuie private ca o regulă ci ca o excepție și că urmează a fi enumerate exhaustiv cazurile concrete în care este justificată și legitimă interdicția studierii dosarului (exemplu punerea în pericol a vieții sau integrității corporale a victimei, existența unui pericol real și nu presupus că s-ar putea aduce atingere bunei desfășurări a urmăririi penale

etc.), că restrângerea dreptului de a consulta dosarul poate fi făcut pentru o durată maximă, stabilită de lege în mod concret printr-un număr de zile și nu pe toată perioada urmăririi penale.

Justificarea restrângerii acestui drept prin scopul asigurării bunei desfășurări a urmăririi penale face loc arbitrariului, apt să nască abuzul procesual. Secretul urmăririi penale nu urmează a fi confundat cu interdicția de a aduce la cunoștința publicului larg informațiile ce se conțin în materialele dosarului pe perioada urmăririi penale.

Prezentându-se avocatului materialele dosarului penal în perioada desfășurării urmăririi penale, se va crea și o garanție în plus că actele procesuale întocmite și prezentate pentru studiere nu vor fi ulterior schimbate, modificate, se vor crea standarde mai bune de protecție a drepturilor omului.

V. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Din esența celor expuse supra rezultă că normele de drept, a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicate la soluționarea echitabilă a procedurii aflată spre exainare la judecătorul de instrucție al Judecătorei Strășeni.

Astfel, potrivit art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, coraborat cu Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 "pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova" se constată că în procesul judecării cauzei, dacă instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentînd direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Excepția de neconstituționalitate constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului cetățeanului, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative.

VI. CERINȚELE AUTORULUI:

Reieșind din considerentele expuse, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 al. 1 lit. a), art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală,

SOLICIT:

o durată
pe toată
ăşurări a
Secretul
unoştiinţa
urmăririi
sfăşurării
ocmite şi
vor crea
a cărei
uţionarea
lecătoriei
borat cu
rticolului
ată că în
din părţi
ontrolului
pronunţa
normelor
ontrolului
suspende
ct Curţii

1. Ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate a sintagmelor:
- "din momentul terminării urmăririi penale" – din punctul 10), alineatul 1),
articolul 68 Cod de procedura penală;
- "pentru confirmarea reţinerii şi necesităţii arestării" – din punctul 3),
alineatul 2), articolul 68 Cod de procedura penală;
- "şi adoptarea uneia din soluţiile prevăzute în art. 291" – din alineatul 1),
articolul 293 Cod de procedură penală.

2. Judecătorul de instrucţie al Judecătoriei Străşeni să emită o încheiere cu
privire la ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate a sintagmelor solicitate şi să
suspende judecarea cauzei pînă la examinarea de către Curtea Constituţională a
excepţiei de neconstituţionalitate.

3. Judecătoria Străşeni să prezinte direct în adresa Curţii Constituţionale
prezenta sesizare de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate.

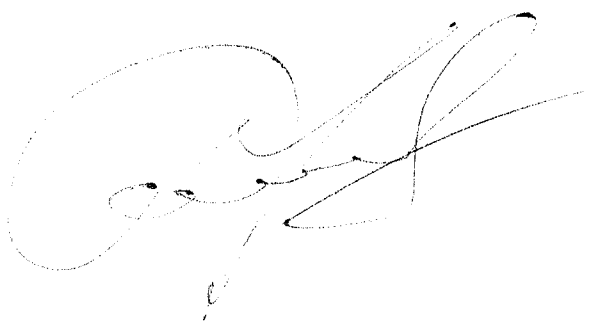
4. Curtea Constituţională să admită excepţiile de neconstituţionalitate ridicate
prin prezenta sesizare.

5. Curtea Constituţională să declare ca fiind neconstituţionale sintagmele:
- "din momentul terminării urmăririi penale" – de la punctul 10), alineatul 1),
articolul 68 Cod de procedura penală;
- "pentru confirmarea reţinerii şi necesităţii arestării" – de la punctul 3),
alineatul 2), articolul 68 Cod de procedura penală;
- "şi adoptarea uneia din soluţiile prevăzute în art. 291" – de la alineatul 1),
articolul 293 Cod de procedură penală.

Declar pe propria onoare că informaţia ce se conţine
în prezenta sesizare corespunde adevărului.

Cu respect,

Avocat Igor Chiriac

l pentru
bertăţilor

it. a) din
cu privire
risdicţiei

21 septembrie 2017

mun. Strășeni

Judecătoria Strășeni (sediul central)

Instanța de judecată compusă din.

Președintele ședinței, judecătorul de instrucție Andronic Tudor

Grefier

Cotovițchi Olga

Cu participarea procurorului Florean Vitalie, a bănuțului Ciobanu Ion și a apărătorului acestuia, avocatului Chiriac Igor, împuternicit în baza mandatului seria MA nr.0831540 din data de 05-09-2017,

examinînd în ședință judiciară închisă, plîngerea depusă de bănuțul Ciobanu Ion, în conformitate cu art. 313 C.P.P, al R.M, privind anularea Ordonanței procurorului din cadrul Procuraturii Strășeni, Gureu Ana, din data de 08-08-2017 și a Ordonanței în ordine de control ierarhic superior din data de 30-08-2017, în cadrul cauzei penale nr.2017330358, instanța de judecată.

CONSTATĂ.

Bănuțul Ciobanu Ion, a depus instanța de judecată prin intermediul apărătorului său, avocatului Chiriac Igor, o plîngere în conformitate cu prevederile art. 313 C.P.P, al R.M, prin care solicită anularea Ordonanței procurorului din cadrul Procuraturii Strășeni, Gureu Ana, din data de 08-08-2017 și a Ordonanței în ordine de control ierarhic superior din data de 30-08-2017, în cadrul cauzei penale nr.2017330358.

În cadrul ședinței de judecată, apărătorul bănuțului Ciobanu Ion, avocatul Chiriac Igor, a înaintat o sesizare, prin care solicită inițierea procedurii de sesizare a Curții Constituționale, în vederea verificării constituționalității prevederilor art. 68 alineatul (1) pct. 10 din Codul de procedura penală: sintagma - " din momentul terminării urmăririi penale;

- a prevederilor art. 68 alineatul (2) pct. 3) din Codul de procedura penală: sintagma - "pentru confirmarea reținerii și necesității arestării;

- a prevederilor art. 293 alineatul (1) Cod de procedură penală: sintagma - "și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art. 291", cu emiterea unei incheieri, privind suspendarea procesului penal și transmiterea cauzei respective, la Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova, în vederea sesizării Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Procurorul Florean Vitalie, în cadrul ședinței de judecată solicită respingerea cererii, menționând că în cazul dat nu există careva temei, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, deoarece dispoziția art. (2) din Codul de procedură penală, stipulează expres aplicabilitatea normelor dreptului procesual penal, care reglementează desfășurarea procesului penal, în cazul existenței unor contradicții în raport cu normele constituționale.

Audiind opiniile participanților la proces și examinînd materialele cauzei penale nr.2017330358, instanța de judecată consideră cererea depusă de apărătorul bănuțului Ciobanu Ion, avocatul Chiriac Igor, privind inițierea procedurii de sesizare a Curții Constituționale, în vederea verificării constituționalității unor prevederi din Codul de procedură penală, întemeiată și necesar de a fi admisă, din următoarele considerente.

Conform art.(2) din C.P.P; al R.M; procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod. Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal. Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția. Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod. În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Din conținutul prevederilor art. (7) alin. 3) Cod de procedură penală și a Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din data de 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, rezultă că dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentînd direct Curții Constituționale, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 68 alin.(1) pct.7) C.P.P; al R.M, și a prevederilor legale enunțate supra, apărătorul bănuțului Ciobanu Ion, avocatul Chiriac Igor, solicită admiterea sesizării respective, în limita argumentelor formulate.

În asemenea circumstanțe, instanța de judecată consideră că se impune inițierea procedurii de sesizare a Curții Constituționale, în vederea verificării constituționalității prevederilor art. 68 alineatul (1) pct. 10) din Codul de procedura penală: sintagma - " din momentul terminării urmăririi penale;

- a prevederilor art. 68 alineatul (2) pct. 3) din Codul de procedura penală: sintagma - "pentru confirmarea reținerii și necesității arestării;

- a prevederilor art. 293 alineatul (1) Cod de procedură penală: sintagma - "și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art. 291", cu suspendarea procesului și expedierea cauzei respective, la Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova, în vederea sesizării Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Conform art. 4 alin.(1) lit. a), 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. (4) alin. (1) lit. a), art. (39) din Codul jurisdicției constituționale și în conformitate cu art. art.7 alin. (3), 341-342 C.P.P. al RM, instanța de judecată.

DISPUNE.

Se admite demersul avocatului Chiriac Igor, în interesele bănuțului Ciobanu Ion, cu privire la sesizarea Curții Constituționale, pentru verificarea constituționalității unor prevederi din Codul de procedură penală a Republicii Moldova.

Se expediază cauza nr.10-64/2017, Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, pentru inițierea procedurii de sesizare a Curții Constituționale a Republicii Moldova, în vederea verificării constituționalității prevederilor art. 68 alin. (1) pct. 10) din Codul de procedura penală: sintagma - " din momentul terminării urmăririi penale;

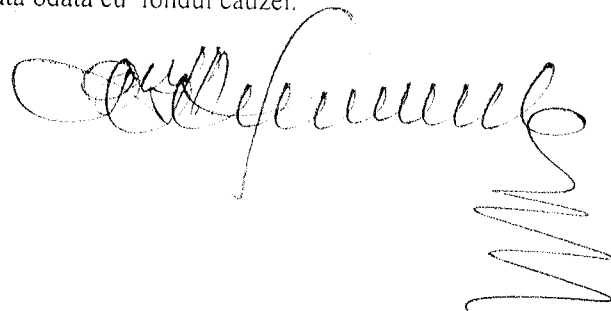
- a prevederilor art. 68 alin. (2) pct.3) din Codul de procedura penală: sintagma - "pentru confirmarea reținerii și necesității arestării;

- a prevederilor art. 293 alin.(1) Cod de procedură penală: sintagma - "și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art. 291."

Se suspendă procesul în cauza nr.10-64/2017, la plîngerea depusă de bănuțului Ciobanu Ion, în conformitate cu art. 313 C.P.P. al R.M, privind anularea Ordonanței procurorului din cadrul Procuraturii Strășeni, Gureu Anca din data de 08-08-2017 și a Ordonanței în ordine de control ierarhic superior din data de 30-08-2017, în cadrul cauzei penale nr.2017330358.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
judecătorul de instrucție

Andronic Tudor.